KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

Bruksela, dnia 16.7.2008
KOM(2008) 397 wersja ostateczna

KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY, EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO ORAZ KOMITETU REGIONÓW

dotyczący planu działania na rzecz zrównoważonej konsumpcji i produkcji oraz zrównoważonej polityki przemysłowej

{SEK(2008) 2110}
{SEK(2008) 2111}

KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY, EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO ORAZ KOMITETU REGIONÓW

dotyczący planu działania na rzecz zrównoważonej konsumpcji i produkcji oraz zrównoważonej polityki przemysłowej

1. WPROWADZENIE

Unia Europejska podjęła istotne działania zmierzające do osiągnięcia wyznaczonych celów w zakresie wzrostu gospodarczego i zatrudnienia. Strategia lizbońska przyniosła konkretne efekty[1]. W ciągu ostatnich dwóch lat stworzono ponad sześć milionów miejsc pracy, a bezrobocie zostało znacznie zmniejszone. Przemysł europejski jest konkurencyjny w skali globalnej i w istotny sposób przyczynia się do wzrostu gospodarczego i tworzenia miejsc pracy. Komisja, poprzez swoją politykę przemysłową, nadal tworzy odpowiednie ramowe warunki dla prowadzenia działalności gospodarczej w Europie.

Wyzwaniem, przed jakim stoimy, jest włączenie w obszar naszych działań zagadnień związanych z trwałym rozwojem. Sensem zrównoważonego rozwoju jest stała poprawa jakości życia i zwiększenie dobrobytu obecnych i przyszłych pokoleń[2]. Jest to główny cel Unii Europejskiej. Jego realizację utrudniają jednak coraz szybsze zmiany globalne, od topniejącej pokrywy lodowej do rosnącego zapotrzebowania na energię i surowce.

Wyzwania te wiążą się bezpośrednio z naszym stylem życia. Sposób, w jaki produkujemy i konsumujemy, przyczynia się do globalnego ocieplenia, zanieczyszczenia, zużycia surowców i wyczerpywania zasobów naturalnych[3]. Skutki konsumpcji w UE odczuwane są globalnie, ponieważ UE uzależniona jest od importu energii i zasobów naturalnych. Ponadto coraz więcej używanych w Europie produktów produkowanych jest w innych rejonach świata.

Nigdy wcześniej potrzeba zmiany modeli konsumpcji i produkcji na bardziej zrównoważone nie była tak pilna.

Wiele można uczynić dla europejskiego przemysłu i gospodarstw domowych, osiągając przy tym korzyści netto. Według Międzynarodowego Zespołu ds. Zmian Klimatu, możliwe jest zmniejszenie o 30 % zużycia energii w budynkach i uzyskanie związanych z tym korzyści ekonomicznych netto do 2030 roku. Ogólnoświatowa presja na zwiększenie efektywności wykorzystywania zasobów oraz wysiłki zmierzające do bardziej zrównoważonego rozwoju mogą się stać ważnym źródłem innowacji oraz istotnym czynnikiem zwiększającym konkurencyjność przemysłu.

---

1 Wniosek dotyczący wspólnotowego programu lizbońskiego 2008-2010 - COM(2007) 804.

2 Nowa Strategia Zrównoważonego Rozwoju UE, Rada Unii Europejskiej 10917/06.

3 Oddziaływanie produktów na środowisko naturalne (EIPRO), Wspólne Centrum Badawcze -IPTS; Macierz Rachunków Narodowych i Rachunków Środowiska (NAMEA), EEA. Badania te wykazują, że w UE obszary konsumpcji obejmujące jedzenie i picie, mieszkanie (łącznie z ogrzewaniem, wodą, sprzętem gospodarstwa domowego) oraz podróżowanie obejmują od 70 % do 80 % *całkowitego* oddziaływania na środowisko naturalne.

Niniejszy dokument przedstawia strategię Komisji w zakresie wspierania zintegrowanego podejścia w UE i na arenie międzynarodowej do propagowania zrównoważonej konsumpcji i produkcji oraz zrównoważonej polityki przemysłowej. Strategia ta uzupełnia istniejące polityki w zakresie wykorzystywania energii, a w szczególności pakiet energetyczny i klimatyczny przyjęty przez Komisję w styczniu 2008 r.

Istotą planu działania są dynamiczne ramy służące poprawie charakterystyki energetycznej i ekologiczności produktów oraz promowanie takich produktów. Obejmuje on ustanowienie ambitnych norm na całym rynku wewnętrznym, wspieranie ulepszania produktów poprzez systemowe podejście do zachęt i zamówień oraz poprawę komunikacji z konsumentami, dzięki spójniejszym i uproszczonym zasadom etykietowania, aby polityka ta była wspierana przez popyt. Podejście to będzie dotyczyło produktów, produktów, których oddziaływanie na środowisko można znacznie zmniejszyć.

Wyzwanie polega na stworzeniu pozytywnego trendu: poprawie ogólnej ekologiczności produktów na każdym etapie ich cyklu życia powinno towarzyszyć promowanie i stymulowanie popytu na lepsze produkty i technologie produkcyjne oraz pomaganie konsumentom w dokonywaniu lepszych wyborów poprzez bardziej spójne i uproszczone oznakowanie produktów.

Trend ten jest dodatkowo wspierany i wzmacniany działaniami zmierzającymi do osiągnięcia bardziej efektywnej produkcji i uwzględnienia aspektów międzynarodowych.

2. DYNAMICZNE RAMY POLITYCZNE DLA BARDZIEJ ŚWIADOMEJ KONSUMPCJI I LEPSZYCH PRODUKTÓW.

Wiele polityk na rzecz poprawy charakterystyki energetycznej i ekologiczności produktów już istnieje. Dyrektywa w sprawie ekoprojektu (PWE)[4] ustanawia ramy dla określania wymogów dotyczących ekoprojektu dla produktów wykorzystujących energię. Szereg innych aktów prawnych odnosi się do specyficznych aspektów cyklu życia produktów, takich jak problem odpadów. Programy znakowania ustanowione przez dyrektywę w sprawie etykiet efektywności energetycznej[5], rozporządzenie w sprawie Energy Star[6], rozporządzenie w sprawie znakowania efektywności energetycznej (Ecolabel)[7] oraz inne systemy opracowane przez państwa członkowskie, detalistów i inne podmioty gospodarcze dostarczają konsumentom informacji dotyczących charakterystyki energetycznej i ekologiczności produktów. Zachęty i zamówienia publiczne wprowadzane są przez państwa członkowskie w celu poprawy parametrów produktów. Rozporządzenie w sprawie Energy Star zobowiązuje

---

4 Dyrektywa 2005/32/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiająca ogólne zasady ustalania wymogów dotyczących ekoprojektu dla produktów wykorzystujących energię (Dz.U. L 101 z 22.7.2005, s. 29).

5 Dyrektywa Rady 92/75/EWG z dnia 22 września 1992 r. w sprawie wskazania poprzez etykietowanie oraz standardowe informacje o produkcie, zużycia energii oraz innych zasobów przez urządzenia gospodarstwa domowego (Dz.U. L 297 z 13.10.1992, s. 16).

6 Rozporządzenie (WE) nr 106/2008 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 stycznia 2008 r. w sprawie wspólnotowego programu znakowania efektywności energetycznej urządzeń biurowych (Dz.U. L 39 z 13.2.2008, s. 1).

7 Rozporządzenie (WE) nr 1980/2000 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 lipca 2000 roku w sprawie zrewidowanego programu przyznawania wspólnotowego oznakowania ekologicznego (Dz.U. L 237 z 20.9.2000, s. 1).

również instytucje UE i władze państw członkowskich do zakupu urządzeń biurowych o określonej efektywności energetycznej.

Jednakże szereg niedociągnięć stanowi przeszkodę w pełnej realizacji tej polityki. Większość przepisów prawnych dotyczących produktów odnosi się jedynie do specyficznych aspektów cyklu życia produktu. Chociaż dyrektywa w sprawie ekoprojektu uwzględnia cały cykl życia produktów, wpływ na środowisko produktów wykorzystujących energię objętych obecnie dyrektywą stanowi jedynie 31-36 % całkowitego oddziaływania produktów na środowisko[8]. Informowanie konsumentów w ramach polityki UE skupiło się na efektywności energetycznej urządzeń gospodarstwa domowego oraz urządzeń biurowych na mocy dyrektywy w sprawie etykiet efektywności energetycznej oraz programu Energy Star, lub objęło jedynie ograniczoną liczbę produktów (na mocy rozporządzenia w sprawie znakowania efektywności energetycznej). Wreszcie, działania na poziomie krajowym nie są skoordynowane.

Ogólnie rzecz biorąc, istniejące instrumenty, zarówno dobrowolne, jak i regulacyjne, nie są w wystarczającym stopniu powiązane, a potencjalny efekt synergii poszczególnych instrumentów nie jest odpowiednio wykorzystany. Ich wdrażanie nie jest wystarczająco dynamiczne i perspektywiczne, aby poprawić ekologiczność produktów. W wyniku rozbieżnych podejść krajowych i regionalnych producenci odbierają sprzeczne sygnały, co uniemożliwia wykorzystanie pełnego potencjału rynku wewnętrznego.

Nowa strategia polityczna **łączy** potencjał różnych instrumentów polityki i wdraża je w **dynamiczny** sposób.

Obejmuje ona następujące działania:

- Zakres dyrektywy w sprawie ekoprojektu produktów wykorzystujących energię zostanie rozszerzony, aby objąć wszystkie produkty związane z energią. Określone zostaną minimalne **wymogi** dla produktów, które mają znaczący wpływ na środowisko; nacisk zostanie położony na kluczowe aspekty środowiskowe. Aby dostarczyć rynkom informacji na temat najbardziej ekologicznych produktów, określi się również ambitne **punkty odniesienia** w zakresie ekologiczności produktów. Przeprowadzane będą okresowe **przeglądy** minimalnych wymogów oraz ambitnych punktów odniesienia, w celu ich dostosowania do zmian technologicznych oraz dostarczenia przedsiębiorcom wiedzy o tym, jak będzie wyglądać otoczenie regulacyjne w dłuższej perspektywie.
- **Znakowanie** produktów na mocy dyrektywy w sprawie etykiet efektywności energetycznej i rozporządzenia w sprawie znakowania efektywności energetycznej będzie nadal rozwijane, a po dokonaniu w 2012 r. przeglądu dyrektywy w sprawie ekoprojektu zostanie odpowiednio uzupełnione dyrektywą w sprawie etykiet związanych z ekoprojektem, aby dostarczyć konsumentom informacji dotyczących charakterystyki energetycznej lub ekologiczności produktów.
- Wprowadzone w ramach powyższych programów kryteria efektywności energetycznej i kryteria środowiskowe zostaną wykorzystane do utworzenia zharmonizowanej podstawy dla **zamówień publicznych** i **zachęt** oferowanych przez WE i jej państwa członkowskie. Rozwiązałoby to problem obecnego rozdrobnienia bodźców i zachęt na rynku wewnętrznym.

---

[8] Zob. dokument roboczy służb Komisji SEC(2008) 2110 ocena skutków przekształcenia dyrektywy 2005/32/WE, tabela 3.

- Zostanie także podjęty szereg innych działań zmierzających do **bardziej świadomej konsumpcji**. W szczególności wdrożone zostanie działanie obejmujące detalistów i producentów, zmierzające do dostosowania ich działań i łańcuchów zaopatrzenia do wymogów ochrony środowiska, a także do podniesienia świadomości ogółu konsumentów i zwiększenia ich aktywnej roli.

Polityka ta może przyczynić się do rozwiązania wielu problemów w zakresie ochrony środowiska. Zastosowanie tego podejścia do produktów, które mają znaczący wpływ na środowisko, mogłoby doprowadzić do istotnych zysków w dziedzinie ochrony środowiska naturalnego i gospodarki. Przykładowo, proponowane działania zwiększyłyby obecne tempo modernizacji domów, obejmującej stosowanie okien o podwyższonych parametrach i poprawę izolacji, umożliwiając tym samym gospodarstwom domowym zmniejszenie zużycia energii oraz bezpośredniej i pośredniej emisji gazów cieplarnianych, a także zapewniając oszczędności kosztów ogrzewania.

Poszczególne działania szczegółowo opisano poniżej.

2.1. Dyrektywa w sprawie ekoprojektu

Dyrektywa w sprawie ekoprojektu ustanawia zasady określania wymogów dotyczących ekoprojektu produktów wykorzystujących energię w celu zapewnienia swobodnego przepływu tych produktów na rynku wewnętrznym i uwzględniając ich cały cykl życia. Nie wprowadzając bezpośrednio wiążących wymogów dla poszczególnych produktów, dyrektywa umożliwia Komisji, wspieranej przez komitet, stanowienie środków wykonawczych dla poszczególnych produktów i ich aspektów środowiskowych (takich jak zużycie energii, wytwarzanie odpadów, zużycie wody, przedłużanie cyklu życia) po dokonaniu oceny skutków i konsultacjach z zainteresowanymi stronami.

Dyrektywa w sprawie ekoprojektu jest aktualnie stosowana wyłącznie do produktów wykorzystujących energię. W celu włączenia w jej ramy innych produktów wywierających znaczący wpływ na środowisko, jej zakres zostanie poszerzony, by objąć wszystkie produkty związane z energią, z wyjątkiem środków transportu, które są już objęte innymi działaniami i przepisami ograniczającymi ich wpływ na środowisko. Produkty związane z energią są to produkty, które podczas używania wywierają wpływ na zużycie energii. Zalicza się do nich produkty wykorzystujące energię oraz inne produkty, takie jak ramy okienne, których właściwości izolacyjne wpływają na ilość energii potrzebnej do ogrzewania i chłodzenia budynków, oraz urządzenia wykorzystujące wodę, których zużycie wody wpływa na energię niezbędną do ogrzewania. Dzięki temu ustanowione zostaną jednolite wspólnotowe ramy określania wymogów dotyczących ekoprojektu dla tych produktów na poziomie Wspólnoty, a dzięki wspólnemu podejściu zapewniona będzie skuteczność i spójność przepisów.

Wdrażanie odbędzie się w następujący sposób:

- Opracowane zostaną środki wykonawcze dotyczące produktów, które mają znaczący wpływ na środowisko, mogą zostać w znaczącym stopniu ulepszone, a ich wysokość sprzedaży we Wspólnocie jest znacząca, uwzględniając przy tym istniejące prawodawstwo wspólnotowe lub samoregulację. Niniejszy plan działania nie będzie miał wpływu na opracowywanie środków wykonawczych dotyczących produktów wykorzystujących energię objętych obowiązującą dyrektywą.

- Dla produktów, które nie są obecnie objęte działaniami, opracowany zostanie dalszy program prac zgodnie z przepisami zmienionej dyrektywy.

- Wszystkie środki wykonawcze podlegają szczegółowej ocenie skutków, są przedmiotem konsultacji społecznych i będą opierać się na zasadzie neutralności technologicznej.

W ramach środków wykonawczych uwzględnione zostaną zasadnicze aspekty środowiskowe w cyklu życia produktów. W szczególności uwzględnione zostanie zużycie przez produkty energii i zasobów. W razie potrzeby rozpatrywane będą inne zagadnienia, takie jak potrzeba ograniczenia stosowania materiałów niebezpiecznych oraz rzadkich zasobów.

Dla grupy produktów objętej działaniami środki wykonawcze, zgodnie z obowiązującymi przepisami dyrektywy, określają dwa poziomy wymogów:

- minimalne **wymogi,** jakie produkt musi spełnić, aby został dopuszczony do rynku wewnętrznego. Kiedy tylko jest to możliwe, należy stosować zharmonizowane normy UE, najlepiej oparte na standardach światowych, aby ułatwić producentom stosowanie środków.

- ambitne **punkty odniesienia** w zakresie ekologiczności produktów, aby odpowiednio wcześnie przekazywać informacje o najbardziej ekologicznych produktach dostępnych na rynku oraz możliwych przyszłych zmianach minimalnych wymogów. Przewidziane w obowiązującej dyrektywie określanie punktów odniesienia będzie kontynuowane w przyszłości. Zasadniczo przewiduje się, że punkty odniesienia będą odpowiadać parametrom osiąganym przez najlepsze produkty dostępne na rynku. Osiągnięcie takich punktów odniesienia będzie **dobrowolne** dla przemysłu.

W celu stałego ulepszania produktów, w ramach środków wykonawczych ustalony zostanie także **termin przeglądu** minimalnych wymogów i punktów odniesienia w oparciu o dające się przewidzieć tempo zmian technologicznych dla danej grupy wyrobów. Dzięki temu minimalne wymogi i punkty odniesienia pozostaną aktualne mimo upływu czasu, a przedsiębiorcy otrzymają informację o przyszłym rozwoju otoczenia regulacyjnego w dłuższej perspektywie.

Minimalne wymogi i ambitne punkty odniesienia w zakresie ekologiczności produktów zostaną włączone do systemu oznakowania opisanego poniżej. W tym celu środki wykonawcze mogą również określić pośrednie poziomy ekologiczności.

2.2. Oznakowanie produktów

Dyrektywa w sprawie etykiet efektywności energetycznej zostanie na tym etapie rozszerzona, aby objąć szerszą gamę produktów, włącznie z produktami wykorzystującymi energię i innymi produktami związanymi z energią.

W odpowiednich przypadkach kategorie oznakowania zostaną ustalone zgodnie z wynikami procedury określonej w dyrektywie w sprawie ekoprojektu.

Środki wykonawcze dyrektywy w sprawie etykiet określą, w stosownych przypadkach, szczegółowe warunki oznakowania.

Etykiety stosowane będą do przedstawienia z jednej strony zużycia/oszczędności energii w fazie użycia produktu, a z drugiej strony jego innych istotnych i znaczących parametrów środowiskowych.

Oznakowanie ekologiczne, jako oznakowanie **dobrowolne**, uzupełni informacje dostarczane konsumentom. Będzie ono stanowić „znak najwyższej jakości", sygnalizując konsumentom produkty, które charakteryzują się najwyższymi parametrami, przy uwzględnieniu wielu kryteriów środowiskowych w całym ich cyklu życia.

Rozporządzenie w sprawie znakowania efektywności energetycznej zostanie znowelizowane, aby uprościć i usprawnić proces przyznawania oznakowania ekologicznego oraz rozszerzyć zakres objętych nim produktów. Kryteria oznakowania ekologicznego będą nadal obejmować szeroki zakres aspektów środowiskowych. Ponadto można również poszerzyć kryteria przyznawania tego oznakowania, aby objąć nim produkty, dla których wymogi dotyczące ekoprojektu nie zostały jeszcze określone. Przewiduje się, że kryteria oznakowania ekologicznego dla określonej grupy produktów zostaną ustalone w taki sposób, aby spełniało je 10 % produktów dostępnych na rynku w danym momencie.

Chociaż proces decyzyjny na mocy rozporządzenia w sprawie znakowania efektywności energetycznej pozostanie oddzielony od dyrektywy w sprawie ekoprojektu i dyrektywy w sprawie etykiet, wdrożenie programów będzie ściśle powiązane, aby zapewnić skuteczne wykorzystanie danych i wiedzy naukowej oraz spójność informacji dostarczanych konsumentom. W szczególności, proces ustalania kryteriów na mocy rozporządzenia w sprawie znakowania efektywności energetycznej dostarczy informacji do prac analitycznych prowadzonych zgodnie z dyrektywą w sprawie ekoprojektu w celu określenia minimalnych wymogów i punktów odniesienia w zakresie ekologiczności produktów, i odwrotnie. Wobec tych samych grup produktów metody oceny oraz harmonogramy przeglądów będą również zbieżne.

2.3. Zachęty

Szereg państw członkowskich, zgodnie z Traktatem i przepisami dotyczącymi pomocy państwa[9], oferuje już zachęty do rozwoju i nabywania produktów energooszczędnych i ekologicznych oraz promuje te produkty dostosowując swoje praktyki zamówień publicznych do wymogów środowiska. Jednakże kryteria, jakie muszą spełniać produkty, aby korzystać z zachęt lub zamówień publicznych, mogą się znacznie różnić w zależności od kraju. Może to prowadzić do rozdrobnienia zachęt dla tych produktów na rynku wewnętrznym. Ponadto potencjał zamówień publicznych, stanowiący 16 % PKB UE, wykorzystywany jest tylko w niewielkim stopniu.

W celu wyeliminowania tego rozdrobnienia oraz wsparcia stosowania produktów energooszczędnych i ekologicznych dyrektywa w sprawie etykiet, po dokonaniu oceny skutków, ustanowi **zharmonizowaną podstawę** dla **zamówień publicznych** i **zachęt** oferowanych przez UE i jej państwa członkowskie, jak wyjaśniono poniżej.

W przypadku **zamówień publicznych** środki wykonawcze dyrektywy w sprawie etykiet określą jedną z klas oznakowania jako próg, poniżej którego władze publiczne nie będą mogły dokonywać zamówień. Próg ten zostanie określony na podstawie wyniku oceny

[9] Zwłaszcza wspólnotowe wytyczne dotyczące pomocy państwa na rzecz ochrony środowiska naturalnego (Dz.U. C 82 z 1.4.2008, s. 1).

skutków dla określonych grup produktów, dla których wyznaczenie takiego progu znacznie przyczyniłoby się do wykorzystywania ekonomii skali i wprowadzania innowacji. Próg odpowiadałby klasie osiągów, która umożliwiłaby maksymalne wykorzystanie potencjału zamówień publicznych do promowania na rynku produktów bardziej energooszczędnych i ekologicznych, zapewniając przy tym utrzymanie odpowiedniego poziomu konkurencji na rynku, biorąc pod uwagę dostępność produktów i gwarantując, że ogólne obciążenie finansów publicznych nie będzie większe niż przy obecnie obowiązujących procedurach zamówień (przy uwzględnieniu całego okresu życia produktu).

W przypadku **zachęt**, państwa członkowskie będą mogły same decydować, czy i w jakiej formie zaoferują zachęty, aby wspierać produkty energooszczędne i ekologiczne, przestrzegając jednocześnie przepisów prawa wspólnotowego, jeżeli mają one zastosowanie, a w szczególności przepisów dotyczących pomocy państwa[10]. Jednakże środki wykonawcze dyrektywy w sprawie etykiet, w zależności od wyniku oceny skutków, określą jedną z klas oznakowania jako próg, poniżej którego władze publiczne nie będą mogły oferować zachęt. Próg ten zostanie ustalony powyżej obowiązujących wymogów wspólnotowych w zakresie ochrony środowiska. Zasada ta będzie obowiązywać w stosunku do grup produktów, w odniesieniu do których istnieją dowody, iż rozdrobnienie zachęt może ograniczać ich skuteczność. Próg ten odpowiadałby w zasadzie progowi dla zamówień publicznych, co zwiększyłoby oddziaływanie środków.

Ponieważ cena jest jednym z głównych czynników wpływających na decyzje dotyczące zakupów, instrumenty rynkowe mogą również pomóc w ustalaniu właściwych cen i uwzględnieniu kosztów środowiskowych, przyczyniając się w ten sposób do wprowadzania produktów energooszczędnych i ekologicznych. W związku z tym Komisja analizuje m.in. możliwości wprowadzenia zmian w zasadach dotyczących opodatkowania energii. Ponadto Komisja rozpoczęła badania, aby przeanalizować zalety i wady ewentualnych mechanizmów zachęt podatkowych na poziomie UE. Stworzy to podstawy do oceny potrzeby wprowadzenia dodatkowych inicjatyw dotyczących produktów objętych, w szczególności, dyrektywą w sprawie ekoprojektu i dyrektywą w sprawie etykiet lub rozporządzeniem w sprawie znakowania efektywności energetycznej.

Działania te będą wzmacniane i wspierane przez:

2.4. Jednolite dane i metody

Realizacja tej polityki wymaga jednolitych i rzetelnych danych i metod służących ocenie ogólnej ekologiczności produktów, ich wprowadzania na rynek, oraz monitorowania postępu. Dane na temat produktów i ich oddziaływania na środowisko wymagane i zbierane w ramach różnych instrumentów powinny być wymieniane o ile jest to użyteczne. Metody takie muszą być również opłacalne i łatwe w stosowaniu dla decydentów i przemysłu.

W miarę możliwości, należy stosować zharmonizowane normy europejskie, najlepiej oparte na standardach międzynarodowych, zapewniając tym samym większą konkurencyjność przemysłu oraz dobre stosunki z krajami trzecimi i ich producentami.

---

[10] Zob. przypis 9.

2.5. Wspieranie ekologicznych zamówień publicznych (GPP)

Ekologiczne zamówienia publiczne (GPP) zostaną jeszcze bardziej wzmocnione przez środki *dobrowolne*, które stanowić będą uzupełnienie środków obowiązkowych opisanych powyżej, zgodnie z przepisami rynku wewnętrznego. Komisja przedstawi wskazówki i narzędzia umożliwiające władzom publicznym dostosowanie ich procedury zamówień do wymogów ochrony środowiska. Obejmuje to wyznaczanie orientacyjnych celów w oparciu o poziom osiągany przez państwa członkowskie osiągające najlepsze wyniki w zakresie ochrony środowiska oraz dostarczanie modelowych specyfikacji przetargowych, zgodnych z przepisami dotyczącymi rynku wewnętrznego. Obejmuje to również nawiązanie współpracy z państwami członkowskimi, aby określić i uzgodnić kryteria GPP w odniesieniu do produktów i usług w celu ich włączenia do krajowych planów działań oraz wskazówek dotyczących GPP. Monitorowanie celów skoncentruje się na kontroli przestrzegania tych kryteriów. Dobrowolne wspólne kryteria GPP określone zostaną dla usług i dla tych produktów, dla których obowiązkowe wymogi, przewidziane w sekcji 2.3, nie zostaną, lub nie zostały jeszcze ustalone.

Wspólne kryteria GPP opierać się będą na punktach odniesienia w zakresie ekologiczności produktów i na odpowiednim oznakowaniu. Omówione środki wyszczególniono w odrębnym komunikacie.

2.6. Praca z detalistami i konsumentami

Detaliści mogą mieć znaczny wpływ na bardziej zrównoważoną konsumpcję poprzez swoje własne działania oraz poprzez kształtowanie łańcuchów zaopatrzenia i zachowań klientów. Detaliści i producenci w coraz większym stopniu uznają, że zrównoważony rozwój stwarza ich przedsiębiorstwom wielkie możliwości rozwoju, konkurencji i innowacyjności. Konieczny jest jednak dalszy wysiłek na rzecz ograniczania wpływu wywieranego na środowisko przez sektor detaliczny i jego łańcuch dostaw, promowania bardziej ekologicznych produktów oraz lepszego informowania konsumentów. Aby to osiągnąć, zostaną zaangażowane inne zainteresowane strony, takie jak producenci oraz organizacje konsumenckie i inne organizacje pozarządowe.

Tworzone jest forum detalistów. Będzie ono platformą, która umożliwi:

- określenie najważniejszych obszarów, jakimi należy się zająć, oraz dokonanie przeglądu istniejących inicjatyw;
- dzielenie się najlepszymi praktykami, poszerzenie geograficznego zasięgu istniejących inicjatyw, rozważenie możliwości zainicjowania nowych działań; oraz
- sporządzanie indywidualnych sprawozdań z postępów w działaniach.

Jego celem jest zaangażowanie poszczególnych znaczących detalistów w szereg ambitnych i konkretnych działań o jasno określonych celach, harmonogramach, rezultatach i wskaźnikach monitoringu.

Zaangażowanie to jest odpowiedzią na wezwanie skierowane przez Komisję do przedsiębiorstw, zawarte w jej komunikacie z 2006 r.[11], aby zwiększyły one swoją odpowiedzialność społeczną.

Strategia UE w zakresie ochrony konsumentów może dostarczyć narzędzi rynkowych pozwalających obywatelom w ich roli konsumentów na podejmowanie decyzji zgodnych z zasadą zrównoważonego rozwoju. W związku z tym Komisja będzie także wspierać działania zmierzające do zwiększenia świadomości konsumentów i ułatwienia im dokonywania bardziej przemyślanych wyborów. Będzie się to odbywać np. poprzez rozwój narzędzi informujących młodzież i zwiększających jej świadomość omawianej problematyki[12] oraz kursów internetowych dla dorosłych[13] dotyczących zrównoważonej konsumpcji.

3. BARDZIEJ EFEKTYWNA PRODUKCJA

Ramy prawne dla procesów produkcyjnych są jednoznacznie ustalone na poziomie europejskim. Obejmują one między innymi ustalenia prawne dotyczące emisji zanieczyszczeń przez przemysł (dyrektywa IPPC)[14] oraz system handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych[15]. Istnieje jednak potrzeba nadania dodatkowego impulsu procesom produkcyjnym efektywnie wykorzystującym zasoby i eko-innowacyjnym, aby zmniejszyć zależność od surowców i zachęcić do optymalnego wykorzystywania zasobów i do recyklingu.

W planie działania proponuje się pakiet zintegrowanych działań, które mają uzupełniać opisaną w poprzedniej sekcji politykę na rzecz bardziej świadomej konsumpcji i lepszych produktów, poprzez *poszerzanie, wzmacnianie i przyspieszanie jej efektów*.

Działania skoncentrują się na trzech następujących obszarach:

3.1. Zwiększenie efektywności wykorzystywania zasobów

Efektywność wykorzystywania zasobów umożliwia tworzenie większej wartości przy mniejszym zużyciu zasobów. W UE produktywność zasobów (mierzona w PKB na zużycie zasobów, EUR/kg) ulegała poprawie o 2,2 % rocznie w wartościach rzeczywistych w ciągu ostatnich 10 lat. Oznacza to, że UE zdołała ustabilizować zużycie zasobów w rozwijającej się gospodarce, głównie dzięki poprawie efektywności produkcji oraz wzrastającej roli usług w gospodarce. Poprawa produktywności zasobów powinna się utrzymywać przynajmniej na takim samym poziomie, jak średnia w UE.

Opracowane zostaną kolejne narzędzia służące do monitorowania, porównywania i wspierania efektywnego wykorzystywania zasobów, uwzględniając cały cykl życia produktów oraz handel. Szczegółowa, oparta na faktach analiza i cele zostaną opracowane w

---

11 Uczynienie Europy liderem w zakresie odpowiedzialności społecznej przedsiębiorstw - COM(2006) 136.

12 Do tego celu wykorzystany zostanie Dziennik Europejski (EUROPA Diary)

13 Będą one częścią utworzonego przez UE internetowego narzędzia edukacji konsumentów DOLCETTA.

14 Wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie emisji przemysłowych (zintegrowane zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola) - COM(2007) 844, 21.12.2007.

15 Dyrektywa 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 października 2003 r. ustanawiająca system handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych we Wspólnocie (Dz.U. L 275 z 25.10.2003, s. 32).

późniejszym terminie, biorąc pod uwagę znaczenie dla środowiska naturalnego oraz dostęp do zasobów naturalnych.

3.2. Wsparcie dla eko-innowacji

Innowacje w obszarze towarów i usług związanych ze środowiskiem są bardzo ważne dla pomyślnej realizacji niniejszego planu i odgrywają kluczową rolę w polityce innowacji. Jednym z dostępnych wskaźników pomiaru poziomu innowacyjności jest liczba patentów w danej dziedzinie. Według OECD liczba patentów związanych z innowacjami ekologicznymi w UE wzrasta, a przodujące pod tym względem państwa członkowskie przyznają rocznie 3,5 patentu na miliard PKB (w euro).

Opracowane zostaną narzędzia do monitorowania, wyznaczania punktów odniesienia i wspierania innowacji ekologicznych oraz ich upowszechniania w UE, jako część szerszej polityki UE w dziedzinie badań i innowacji oraz jej instrumentów.

Aby zapewnić rzetelną i niezależną weryfikację efektywności i potencjalnego wpływu na środowisko nowych technologii, wprowadzony zostanie system weryfikacji technologii środowiskowych obejmujący całe terytorium UE. Będzie to program oparty na ramach prawnych, dobrowolny i częściowo samofinansujący się. Pozwoli on zwiększyć zaufanie do pojawiających się na rynku nowych technologii.

3.3. Zwiększanie środowiskowego potencjału przemysłu

Nowelizacja rozporządzenia w sprawie EMAS

Wspólnotowy System Ekozarządzania i Audytu, EMAS[16], ułatwia przedsiębiorstwom optymalizację ich procesów produkcyjnych, zmniejszając wpływ na środowisko i pozwalając na bardziej efektywne wykorzystywanie zasobów. EMAS funkcjonuje jako dobrowolny system ekozarządzania i audytu.

Aby w pełni wykorzystać jego możliwości w zakresie poprawy efektywności wykorzystywania zasobów w procesach produkcyjnych, system ten zostanie poddany istotnej korekcie; jej celem będzie zwiększenie udziału przedsiębiorstw i ograniczenie obciążenia i kosztów administracyjnych dla MŚP.

Rozwój inicjatyw w zakresie polityki przemysłowej na rzecz sektora ochrony środowiska

Sektor ochrony środowiska[17] przyczynia się do poprawy efektywności energetycznej i ekologiczności gospodarki.

---

16 Rozporządzenie (WE) nr 761/2001 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 19 marca 2001 r. dopuszczające dobrowolny udział organizacji w systemie eko-zarządzania i audytu we Wspólnocie (EMAS) (Dz.U. L 114 z 24.4.2001, s. 1).

17 Sektor ochrony środowiska oznacza „działalność, w wyniku której powstają towary i usługi mające na celu mierzenie, przeciwdziałanie, ograniczanie, minimalizowanie lub usuwanie szkód dla środowiska naturalnego (wody, powietrza i gleby), jak również problemów dotyczących odpadów, hałasu i ekosystemów" (Eurostat/OECD (1999). Obejmuje on taką działalność, jak gospodarka ściekowa, źródła energii odnawialnej, doradztwo środowiskowe, zwalczanie zanieczyszczeń atmosferycznych, budownictwo ekologiczne, itp.

Opracowane zostaną inicjatywy dla sektora ochrony środowiska, aby wspierać jego konkurencyjność i ułatwić przyjęcie jego produktów i usług przez tradycyjne gałęzie przemysłu. Inicjatywy te są częścią wdrażania polityki Komisji Europejskiej w dziedzinie przemysłu[18]. W tym celu przeprowadzony zostanie pełny przegląd barier prawnych i nieprawidłowości w funkcjonowaniu rynku, które negatywnie wpływają na konkurencyjność sektora ochrony środowiska oraz przyjęcie jego produktów i usług przez pozostałe sektory gospodarki. Obejmie on zagadnienia, takie jak rynek wewnętrzny i lepsze uregulowania prawne, standaryzacja i dostęp do finansowania. Analizie zostanie poddany potencjał technologii informacyjnych i komunikacyjnych w zakresie rozwiązań przyjaznych dla środowiska naturalnego[19]. Szczególna uwaga zostanie zwrócona na obszary priorytetowe określone w ramach inicjatywy rynków pionierskich.

Pomoc dla MŚP

Brak informacji, niewystarczająca wiedza fachowa oraz niedobór zasobów finansowych i ludzkich utrudniają MŚP pełne wykorzystanie możliwości biznesowych stwarzanych przez należyte zarządzanie środowiskiem.

W latach 2005-2007 Komisja wprowadziła szereg środków wspierających europejskie MŚP, włącznie z poprawą ich ekologiczności[20]. Dalsze środki zostały ujęte w komunikacie w sprawie programu „Small Business Act" dla Europy[21]. W szczególności sieć Enterprise Europe Network przyczyni się do zwiększenia świadomości i rozpowszechnienia specjalistycznej wiedzy i umiejętności zdobytych dzięki innym programom i inicjatywom UE w dziedzinie środowiska naturalnego i energii.

4. DZIAŁANIA ZMIERZAJĄCE DO STWORZENIA ŚWIATOWYCH RYNKÓW DLA PRODUKTÓW EKOLOGICZNYCH

Poza głównymi działaniami opisanymi powyżej prowadzone będą działania na poziomie globalnym. Działania te będą się opierać na istniejących inicjatywach, takich jak strategia tematyczna dotycząca zrównoważonego wykorzystywania zasobów naturalnych; Globalny Fundusz Efektywności Energetycznej oraz Energii Odnawialnej; a także rozporządzenie w sprawie egzekwowania prawa, zarządzania i handlu w dziedzinie leśnictwa. Oprócz tych działań Komisja będzie także:

- promować podejście sektorowe w międzynarodowych negocjacjach w sprawie klimatu, jako element i uzupełnienie kompleksowego międzynarodowego porozumienia w sprawie zmian klimatycznych na okres po 2012 r. Rządy i przemysł zaczynają rozwijać podejście sektorowe i zobowiązywać się do przestrzegania określonych poziomów emisji zanieczyszczeń lub efektywności energetycznej. Umożliwi to krajom rozwijającym się podjęcie działań w określonych sektorach, co mogłoby ograniczyć zwiększanie emisji i zapewnić znacznie niższy poziom emisji niż poziom odniesienia dla tych sektorów. Ułatwi

---

18 Wdrażanie wspólnotowego programu lizbońskiego: Ramy polityczne dla wzmocnienia przemysłu UE — w kierunku bardziej zintegrowanego podejścia do polityki przemysłowej - COM(2005) 474.

19 Poprawa efektywności energetycznej przez zastosowanie technologii informacyjno-komunikacyjnych, COM(2008)241 wersja ostateczna.

20 Małe, czyste i konkurencyjne. Program pomocy małym i średnim przedsiębiorstwom w przestrzeganiu prawodawstwa w zakresie ochrony środowiska - COM(2007) 379.

21 „Najpierw myśl na małą skalę" Program „Small Business Act" dla Europy – COM(2008) 394.

to również ograniczenie emisji w przemyśle i potencjalnie pozwoli na rozwiązanie problemów związanych z wyprowadzaniem produkcji wysokoemisyjnej. Komisja będzie wspierać wprowadzanie takiego podejścia w przyszłych międzynarodowych negocjacjach w sprawie zmian klimatycznych. Działania będą obejmować rozwijanie zdolności w najważniejszych wschodzących gospodarkach i określenie podstawowych elementów potrzebnych do włączenia podejścia sektorowego w ramy ONZ dotyczące klimatu po roku 2012;

- wspierać dobre praktyki na arenie międzynarodowej. wspierana będzie polityka w zakresie zrównoważonej konsumpcji i produkcji, jako część 10-letnich ram Narodów Zjednoczonych dla programów dotyczących zrównoważonej produkcji i konsumpcji (proces marrakeszański) Dodatkowe działania, takie jak program partnerstwa między UE i Azją (program SWITCH), zacieśnią partnerstwa i wesprą międzynarodowe debaty i panele. Ponadto z inicjatywy Komisji Europejskiej grupa państw G8 oraz Chiny, Indie i Korea Południowa w dniu 7 czerwca 2008 r. wspólnie postanowiły ustanowić partnerstwo na rzecz współpracy w zakresie efektywności energetycznej („IPEEC”);
- wspierać międzynarodowy handel towarami i usługami przyjaznymi dla środowiska. Liberalizacja handlu towarami i usługami związanymi ze środowiskiem może pomóc w rozpowszechnianiu ekologicznych technologii, a przez to wspierać dostosowanie się do zasad gospodarki niskoemisyjnej, opierając się przy tym na konkurencyjności Europy w sektorze ochrony środowiska i dalej ją rozwijając. UE kontynuuje wysiłki na rzecz liberalizacji handlu towarami i usługami związanymi ze środowiskiem w negocjacjach WTO, w ramach dauhańskiej agendy rozwoju, oraz w kontekście dwustronnych negocjacji handlowych. W miarę możliwości powinno się to odbywać na podstawie norm międzynarodowych. W ramach dyrektywy w sprawie ekoprojektu dla wielu produktów opracowane zostaną normy w zakresie ochrony środowiska i efektywności energetycznej. Może to utorować drogę dla przyjęcia norm międzynarodowych i pomóc w tworzeniu rynków eksportowych dla wiodących przedsiębiorstw europejskich. Do procesu tego powinna się przyczynić polityka handlowa i dialog w dziedzinie przemysłu.

5. WNIOSKI I PLAN DZIAŁANIA

Niniejszy komunikat przedstawia zintegrowany pakiet środków zmierzających do osiągnięcia bardziej zrównoważonej konsumpcji i produkcji przy jednoczesnej poprawie konkurencyjności gospodarki europejskiej. Opiera się on na szeregu polityk UE. W szczególności w odnowionej strategii zrównoważonego rozwoju uznano zrównoważoną konsumpcję i produkcję za jedno z najważniejszych wyzwań dla Europy. Wspólnotowy program lizboński na lata 2008–2010 obejmuje wsparcie dla polityki przemysłowej nastawionej na bardziej zrównoważoną konsumpcję i produkcję, jako jeden z głównych kierunków działania.

Planowi działania towarzyszą następujące dokumenty:

- Wniosek dotyczący rozszerzenia zakresu dyrektywy w sprawie ekoprojektu
- Wniosek dotyczący zmiany rozporządzenia w sprawie znakowania efektywności energetycznej
- Wniosek dotyczący zmiany rozporządzenia w sprawie EMAS

- Komunikat w sprawie ekologicznych zamówień publicznych

Wkrótce opracowane zostaną:

- Wniosek dotyczący zmiany dyrektywy w sprawie etykiet efektywności energetycznej

- Wniosek dotyczący rozporządzenia w sprawie systemu weryfikacji technologii ochrony środowiska.

- Pozostałe działania zostaną przedstawione jeszcze w 2008/2009 roku: wspieranie efektywności wykorzystywania zasobów; wspieranie innowacji ekologicznych; rozwój polityki przemysłowej na rzecz sektora ochrony środowiska; podejście sektorowe; wspieranie dobrych praktyk na arenie międzynarodowej; wspieranie międzynarodowego handlu towarami i usługami związanymi ze środowiskiem.

W 2012 r. Komisja dokona przeglądu postępów i przedstawi sprawozdanie z realizacji planu działania. Przy tej okazji Komisja w szczególności sprawdzi, czy konieczne są dalsze działania na rzecz poprawy charakterystyki energetycznej i ekologiczności produktów, zwłaszcza poprzez rozszerzenie dyrektywy w sprawie ekoprojektu i dyrektyw w sprawie etykiet w celu objęcia nimi produktów niezwiązanych z energią.